

Medlemsstaternas lagstiftning - Ungern

 Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [hu](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Här kan du hitta information om rättssystemet i Ungern.

Rättskällor

Rättsreglernas hierarki

Konstitutionella regler

Överst i den ungerska rättsordningens hierarki står **1949 års lag XX om konstitutionen** (a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény), som alla övriga lagar måste vara förenlig med. Konstitutionen antogs av **det nationella parlamentet** (Országgyűlés) och för att ändra konstitutionen krävs **två tredjedelars majoritet** av samtliga parlamentsledamöters röster (artikel 24.3 i konstitutionen).

Den ungerska konstitutionen består av 15 **kapitel** (fejezet). **Kapitel I** innehåller allmänna bestämmelser och slår fast regeringsformen, överföringen av vissa befogenheter till Europeiska unionen och flera andra grundläggande principer, såsom

- rättsstatsprincipen,
- förbudet mot att gripa makten med våld,
- rätten att vara medlem och verka i politiska partier,
- fredsprincipen,
- principen om medverkan till europeisk enighet,
- erkännandet av grundläggande rättigheter, och
- om en lag innehåller bestämmelser om grundläggande rättigheter och skyldigheter, får dessa inte begränsa de grundläggande rättigheternas viktigaste innebörd.

Kapitlen II–XI innehåller de mest grundläggande bestämmelserna gällande landets offentliga ämbeten och viktigaste institutioner. Här regleras bland annat den rättsliga ställningen och uppgifterna för

- parlamentet (az Országgyűlés),
- republikens president (a köztársasági elnök),
- författningsdomstolen (az Alkotmánybíróság),
- ombudsmannen för mänskliga rättigheter (az állampolgári jogok országgyűlési biztosa),
- ombudsmannen för nationella och etniska minoriteters rättigheter (a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa),
- nationella revisionsmyndigheten (az Állami Számvevőszék),
- ungerska centralbanken (a Magyar Nemzeti Bank),
- regeringen, försvarsmakten och polisen (a Kormány, a Magyar Honvédség és egyes rendvédelmi szervek),
- lokala styrande organ (a helyi önkormányzatok), och
- domstolsväsendet och åklagarämbetet (a bírói szervezet és az ügyészség).

Kapitel XII innehåller en deklaration om grundläggande rättigheter och skyldigheter.

Kapitel XIII innehåller vallagen.

Kapitel XIV innehåller bestämmelser om Ungerns huvudstad och nationella symboler.

Kapitel XV innehåller slutbestämmelser.

Lagar (törvény)

I Ungern är det **parlamentet** som antar lagar. I konstitutionen fastställs de grundläggande rättigheter och skyldigheter som lagen ska reglera. I 1987 års lag XI om lagstiftningsprocessen (a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény) (**lagen om stiftande av lagar**) (jogalkotási törvény) anges ytterligare områden som ska regleras i lag. Parlamentet antar lagar antingen med enkel majoritet (minst hälften av de närvarande ledamöternas röster) eller med **kvalificerad majoritet** (två tredjedelar av de närvarande ledamöternas röster). Två tredjedelar av samtliga parlamentsledamöters röster krävs gällande rättsakterna för att ändra konstitutionen, för att anta och ratificera det internationella avtalet om anslutning till EU, samt gällande nationella symboler. I konstitutionen anges vilka lagar som kräver två tredjedelars röstmajoritet.

Innan 1989 års lag XXXI om ändring av konstitutionen (az Alkotmány módosításáról szóló 1989. évi XXXI. törvény) antogs hade Ungerns presidentråd (a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa) rätt att anta **lagdekret** (törvényerejű rendelet). När det gäller rättsreglernas hierarki likställs ännu gällande lagdekret med lagar.

Lagdekret (rendelet)

Lagen om stiftande av lagar skiljer mellan regeringsdekret (kormányrendelet), ministerdekret (miniszteri rendelet) och lokala dekret (önkormányzati rendelet).

Regeringsdekret

Regeringens befogenhet att anta dekret kan vara autonom eller följa av lag. Den autonoma behörigheten bygger på artikel 35.2 i konstitutionen vari fastställs att regeringen får anta dekret inom sina behörighetsområden. Detta inskränker inte parlamentets befogenheter, eftersom parlamentet är behörigt att anta lagar på alla områden.

Enligt lagen om stiftande av lagar är regeringen dock lagligen behörig att anta dekret om genomförande av lag. Enligt artikel 15.1 i lagen om stiftande av lagar ska dekret om genomförandebestämmelser innehålla bestämmelser om behörighet, syfte och tillämpningsområde. Behörigheten får inte delegeras.

Ministerdekret

Ministerdekret är en speciell typ av dekret som har lägre rang än regeringsdekreten i rättskällornas inbördes ordning. Enligt lagen om stiftande av lagar får ministrar anta dekret inom sina ansvarsområden, om de har befogenhet därtill enligt lag eller regeringsdekret. För att ministerdekret ska kunna utfärdas måste alltså dessa två villkor vara uppfyllda.

Centralbanksdekret (a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete)

Enligt en separat lag kan ordföranden för Ungerns centralbank, via ett **centralbanksdekret**, utfärda bestämmelser så länge dessa inte är oförenliga med andra lagar.

Lokala dekret

Den tredje typen av dekret är **lokala dekret**. Enligt artikel 44/A.2 i konstitutionen får lokala styrande organ anta dekret på sina ansvarsområden, men dessa får inte stå i strid med högre myndigheters rättsregler. Enligt artikel 16.1 i lag LXV från 1990 om lokalt självstyre (a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény) får en lokal myndighet, inom sitt behörighetsområde, utfärda lokala dekret rörande sådana lokala offentliga angelägenheter som inte regleras i lag, och får driva igenom dem i sin roll som rättslig myndighet. Enligt rättspraxis från Ungerns författningsdomstol, i ärenden som rör lokala offentliga frågor, får emellertid ett lokalt styrande organ utfärda dekret som kompletterar nationell lagstiftning även utan att denna rätt uttryckligen anges i lag.

Internationella konventioner

Ungerns regering får ingå internationella konventioner med andra länder och regeringar i andra länder. Förhållandet mellan internationella konventioner och inhemska lagar bygger i Ungern på ett dualistiskt system. Detta innebär att internationella konventioner **införlivas med inhemsk rätt** genom att de efter lagstiftning vinner **laga kraft**.

Internationella rättsprinciper

Enligt artikel 7.1 i den ungerska konstitutionen tillämpar landets rättssystem de allmänt erkända internationella rättsprinciperna och landets inhemska lagar måste vara förenliga med målen i internationell rätt.

Internationell sedvanerätt (nemzetközi szokásjog) och de grundläggande internationella rättsprinciperna (a nemzetközi jog általános elvei) införlivas med nationell rätt utan att behöva ändras.

Andra generella rättskällor än lagar som inte uppfyller kraven för att vara bestämmelser

Andra rättsliga styrinstrument (az állami irányítás egyéb jogi eszközei)

Det ungerska rättssystemet innehåller andra rättsliga styrinstrument som, även om de är bestämmelser, inte är lagstiftning. Det handlar om interna regler som inte är bindande för alla utan endast för de myndigheter som utfärdaren ansvarar för (med undantag för rättsliga riktlinjer utan bindande laga kraft).

Beslut (határozat)

Beslut antas av parlamentet, regeringen, ministerier (kormánybizottság), lokala styrande organ och lokala myndigheter. Därmed regleras uppgifterna, arbetet och planeringen för deras respektive ansvarsområden och underställda organ.

Instruktioner (utasítás)

Instruktioner utfärdas av ministrar och chefer för statliga verk inom deras ansvarsområden (országos hatáskörű szerv) för att reglera verksamheten vid organ som direkt lyder under dem.

Statistiska meddelanden (statisztikai közlemény)

Statistiska meddelanden utfärdas av chefen för statistiska centralbyrån (Központi Statisztikai Hivatal) och innehåller bindande åtgärder, som enbart består av statistiska begrepp, metoder, klassificeringar, förteckningar och uppgifter.

Rättsliga riktlinjer (jogi iránymutatás)

Rättsliga riktlinjer omfattar parlamentets och regeringens *direktiv* (irányelv), *vari fastställs* allmänna målsättningar och program och ståndpunkter gällande viktiga frågor för staten och samhället. Parlamentet och regeringen kan tolka rättsregler i *principiella ståndpunkter* (elvi állásfoglalás). Ministrar och chefer för statliga verk kan utfärda direktiv och meddelanden (tájékoztató).

Direktiv innehåller rekommendationer om de viktigaste sätten att tillämpa lagstiftningen.

Meddelanden innehåller fakta och uppgifter som är viktiga för de myndigheter som ansvarar för att lagstiftningen tillämpas.

Författningsdomstolens avgöranden (az Alkotmánybíróság határozata)

Författningsdomstolens avgöranden spelar en viktig roll i rättssystemet.

Författningsdomstolen har följande **uppgifter**:

- Att granska om lagar och andra rättsliga styrinstrument är förenliga med konstitutionen.
- Att (i förebyggande syfte) granska om lagar som redan har antagits men inte trätt i kraft, parlamentsbeslut (az Országgyűlés ügyrendje) och vissa bestämmelser i internationella konventioner strider mot konstitutionen.
- Att granska lagar och andra rättsliga styrinstrument för att kontrollera att de är förenliga med internationella konventioner.
- Att täppa till rättsliga luckor i konstitutionen (mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség) – vem som helst kan väcka en sådan talan.
- Att meddela dom i klagomål som rör konstitutionen (alkotmányjogi panasz), baserat på överträdelse av konstitutionella rättigheter – vem som helst kan väcka en sådan talan.
- Att lösa behörighetskonflikter inom statliga organ, lokala styrande organ eller mellan lokala styrande organ och statliga organ.
- Att tolka bestämmelserna i konstitutionen.
- Att hålla olika typer av domstolsförhandlingar i mål som faller inom dess behörighetsområde och i enlighet med vad lagen föreskriver.

Författningsdomstolens avgöranden ska vara tydligt motiverade och den ska bedöma liknande mål i enlighet med de principer som tidigare tillämpats. Författningsdomstolens avgöranden kan inte överklagas och är bindande för alla.

Domstolarnas rättspraxis

Högsta domstolen (Legfelsőbb Bíróság) fattar beslut om enhetlighet (jogegységi határozat) och utfärdar principbeslut (elvi határozat), för att uppfylla sitt ansvar för att se till att lagstiftningen tillämpas enhetligt och att lägre rättsinstanser ges rättsliga riktlinjer.

Ett **enhetlighetsförfarande** (jogegységi eljárás) kan inledas om rättspraxisens utveckling och enhetlighet kräver att ett beslut om enhetlighet antas i en principfråga, samt om en av Högsta domstolens avdelningar avser att frångå ett beslut som tagits av en annan av Högsta domstolens avdelningar. Avgöranden om enhetlig rättspraxis är bindande för domstolarna.

Principbeslut bygger på Högsta domstolens rättsavdelningars praxis och främjar även enhetliga domslut.

Avgöranden om att säkerställa en enhetlig rättspraxis och principbeslut offentliggörs i **Högsta domstolens rättsfallssamling** (Legfelsőbb Bíróság Hivatalos Gyűjteménye).

Nationella rättsreglers ikraftträdande

Lagar gäller för **fysiska** och **juridiska personer** med hemvist i Ungern och för ungerska medborgare med hemvist i utlandet. En lokal myndighets dekret gäller i den region där den är behörig.

Lagen om stiftande av lagar innehåller ett **förbud mot retroaktiv giltighet** och slår fast att man i en rättsregel inte kan fastställa skyldigheter eller väcka åtal för handlingar som begåtts innan lagen trätt i kraft.

Ikraftträdandedagen måste alltid fastställas i lagstiftningen så att förberedelserna på att tillämpa lagen ges tillräcklig tid.

Lagstiftning och därmed sammanhängande **tillämpningsföreskrifter** (végreghajtási jogszabály) måste träda i kraft samtidigt. Lagar upphör att gälla om de återkallas genom annan lag eller om den tidsfrist som anges i lagen löper ut.

Rättsdatabaser

 [Ungerns officiella tidning i elektroniskt format](#) (Hiteles Elektronikus Magyar Közlöny) innehåller alla officiella tidningar i elektroniskt format.

Den ungerska officiella tidningen innehåller ungersk lagstiftning (med undantag för lokala dekret), inklusive

- författningsdomstolens beslut och avgöranden, vilka i enlighet med rättsföreskrifter eller på grundval av ett beslut från författningsdomstolen måste offentliggöras i den officiella tidningen,
- parlamentsbeslut,
- Högsta domstolens avgöranden om enhetlighet,
- yttranden (állásfoglalás) från den nationella valkommissionen (Országos Választási Bizottság),
- bilagor, med bland annat rättsfallssamlingen (Határozatok Tára), och
- det fullständiga förhandlingsreferatet från överläggningarna i parlamentet (Hivatalos Értesítő).

 [Elektronisk samling av gällande lagstiftning](#) (Hatályos jogszabályok elektronikus gyűjteménye) innehåller all lagstiftning (med undantag för lokala dekret) och alla övriga styrinstrument som är i kraft på sökdagen. Detta presenteras i en konsoliderad version, tillsammans med tillägg och andra ändringar.

Du kan söka efter information både via titel och nummer och genom fritextsökning.

Tillgången till dessa databaser är **gratis** och omgärdas inte av några restriktioner.

Länkar

 [Ungerns officiella tidning i elektroniskt format](#)

 [Elektronisk samling av gällande lagstiftning](#)

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Senaste uppdatering: 16/02/2016